

Motion till riksdagen 2023/24:2871

av **Ardalan Shekarabi m.fl. (S)**

med anledning av prop. 2023/24:117 Preventiva tvångsmedel för att förebygga och förhindra allvarliga brott

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omgående genomföra en samlad översyn av all reglering av preventiva tvångsmedel och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kontinuerlig utvärdering och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I propositionen föreslår SD-regeringen att de preventiva tvångsmedlen ska utökas ytterligare. Reglerna utvidgades så sent som i oktober 2023.

Sverige befinner sig i ett allvarligt läge. Skjutningarna och sprängningarna fortsätter med oförminskad styrka. Gängen sätter skräck i hela bostadsområden och barn både begår och blir utsatta för grova brott. Nya gränser passeras gång på gång och människor som inte alls är inblandade i konflikterna får sätta livet till. Det krävs stora och omfattande insatser för att få slut på våldet. I takt med att den grova organiserade brottsligheten förändrar sitt sätt att verka måste också polisen och andra rättsvårdande myndigheter få andra och bättre verktyg än tidigare.

Enligt såväl grundlagen som internationella konventioner är vår personliga integritet och vårt privatliv skyddat, t.ex. när det gäller kroppsliga ingrepp men också mot att staten ska kunna kontrollera våra brev, avlyssna våra samtal och genomsöka våra hem. Skyddet för den personliga integriteten får bara begränsas för sådant som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle och får inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som föranlett begränsningen.

Som framgår av bl.a. Lagrådets yttrande innebär förslagen i propositionen ”att ytterst integritetskränkande åtgärder kan riktas mot en avsevärt vidare krets av personer än som nu är fallet. Integritetsrisken för tredje man ökar och det kan i flera fall komma att visa sig att den person som utsatts för åtgärden inte var delaktig i någon brottslig verksamhet”.

Den mycket allvarliga brottsligheten med upprepade skjutningar och sprängningar gör att det kan finnas behov av ytterligare utökad tillgång till preventiva tvångsmedel för att på ett effektivt sätt kunna förebygga brott. Tillsammans med tidigare genomförda förändringar innebär de nu föreslagna förändringarna dock stora inskränkningar av den personliga integriteten. Flera förändringar har dessutom gjorts på kort tid, utan att det varit möjligt att utvärdera dem, innan nya förändringar beslutas. Som framgår ovan får inskränkningar i den personliga integriteten, enligt 2 kap. 21 § regeringsformen, göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Inskränkningarna får inte heller gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som föranlett dem. Med stora förändringar på kort tid är det, som flera remissinstanser framhåller, svårt att överblicka såväl förslagets effektivitet som dessas proportionalitet. Som Lagrådet framhåller samspelar de nu föreslagna förändringarna med flera nyligen gjorda förändringar. Det handlar om lagstiftning som är svår att överblicka, är komplex och delvis överlappar.

Lagrådet, liksom flera remissinstanser, menar att det är hög tid att göra en samlad översyn av all reglering av preventiva tvångsmedel, utöver den utvärdering som ska göras av de tidsbegränsade förändringarna i lagstiftningen. Socialdemokraterna delar Lagrådets och remissinstansernas uppfattning. Justitieutskottet bör tillkännage för regeringen att en sådan samlad översyn snarast ska göras.

Enligt propositionen ska den nya lagstiftningen utvärderas. Lagrådet konstaterar att regeringen inte anger hur och av vem en sådan utvärdering ska göras och menar att detta bör klargöras i den fortsatta beredningen. I propositionen säger regeringen dock att det inte finns anledning att redan nu klargöra detta. Socialdemokraterna menar att regeringen borde ha följt Lagrådets uppmaning. En så ingripande lagstiftning som den nu föreslagna bör dessutom utvärderas kontinuerligt.

Ardalan Shekarabi (S)

Annika Strandhäll (S)

Anna Wallentheim (S)

Sanna Backeskog (S)

Petter Löberg (S)

Mattias Vepsä (S)

Lars Isacson (S)